

Tullbroskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

2017-2018

Innehållsförteckning

Ansvariga för planen	3
Tullbroskolans vision	3
Delaktiga i planen	4
Främjande insatser	5
Utvärdering och kartläggning på skolnivå	8
Särskolans utvärdering och kartläggning	10
Mål och åtgärder för det förebyggande arbetet på Tullbroskolan	11
Hur årets plan ska utvärderas	12
Rutiner för akuta situationer	14
Rutiner när elever kränks eller trakasseras (gula lappen)	15
Dokumentationsmall	17
Ansvarsförhållande	19
Begrepp	21

Verksamhetsformer som omfattas av planen,

Tullbroskolans grundskola och särskola åk 6-9

Ansvariga för planen

Rektor, Ulf Nyborg	0346- 88 65 11
Rektor, Suzanne Lemborn	0346- 88 51 68
Rektor, Ingela Bengtsson	0346- 88 65 11

Likabehandlingsgruppen består av:

Rektor, Ulf Nyborg	0346- 88 65 11
Värdegrundspedagog, Anna-Karin Nilsson	0346- 88 55 71
Lag 1: Jennie Johansson	0346- 88 68 74
Lag 2: Maria Alakangas	0346- 88 65 15
Lag 3: Birgitta Johansson	0346- 88 65 14
Lag 4: Angelica Bengtsson	0346- 88 68 75
Lag 5: Stina Thoren	0346- 88 65 12
Socialpedagog: Mikael Geertinger	0721- 43 39 67
Kurator, Monica Folkesson	0346- 88 65 08
Lag 7, särskolan Veronica Johansson	0346- 88 69 13

Tullbroskolans vision för hela verksamheten är:

Alla ges möjlighet att lyckas

I alla möten som sker i vår verksamhet ska vi ge varandra möjlighet att lyckas. Att känna sig respekterad för den man är ger trygghet och är en förutsättning för att våga uttrycka sina åsikter, lyssna på och respektera andras och ta emot de möjligheter som ges för att lyckas.

Tullbroskolans vision för likabehandlingsarbetet är:

På Tullbroskolan ska elever, föräldrar och personal känna sig trygga och respekterade.

Med trygga och respekterade menar vi:

- Att alla elever och föräldrar känner sig välkomna, sedda och bekräftade.
- Vår verksamhet verkar för en positiv nyfikenhet på vad varje ny elev kan tillföra oss.
- Vi ser olikheter som en tillgång i verksamheten.
- Att vår skolmiljö är fri från kränkande ord och handlingar.
- Att elever vet vem de ska vända sig till när de känner oro för en situation i skolan.
- Att vårdnadshavare vet vem de ska vända sig till om de känner oro för sitt barns situation i skolan.
- Att personal vet hur de ska agera om de känner oro för en elevs situation.

Planen gäller från 2017-09-01 till 2018-09-01

Elevernas delaktighet:

Elever har varit delaktiga genom samtal, intervjuer av nuläget och respons på åtgärder, enkäter och Husmodellen (i Husmodellen visar eleverna var på skolan, skolans område och vilka situationer de känner sig trygga eller otrygga).

Vårdnadshavarnas delaktighet:

Genom föräldraföreningen TUFF

Personalens delaktighet:

Genom diskussioner i arbetslagen, Likabehandlingsgruppen och arbetsplatsträffar.

Förankring av planen:

- Information och diskussion med all personal på arbetsplatsträff, lagmöten.
- Information till samtliga elever vid läsårsstart.
- Utbildning av alla elever i år 6 vid läsårsstart (gäller ej särskolan)
- Information till vårdnadshavare på läsårets första föräldramöte.
- Information på hemsidan.

Utvärdering:

- Elever från alla årskurser har intervjuats.
- Analys av central elevenkät, särskolan har en egen trivselenkät.
- Analys av husmodellen. Särskolan har en egen husmodell
- Analys av läsårets dokumenterade elevärenden

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan:

Elever i åk 6,7,8 och 9, cirka två från varje klass. Denna gång valde mentorerna ut vilka elever som skulle intervjuas. Vi intervjuade eleverna som går i samma åk gemensamt. Personal har bl.a. genom diskussioner i arbetslagen har varit delaktiga i kartläggningen.

Främjande insatser

Främjande arbete är de generella insatser vi gör för att skolan ska präglas av mångfald, respekt och lika rättigheter. Därför har vi en medvetenhet och kunskap om de sju diskrimineringsgrunderna med oss i vårt bemötande och i bedömning av eleverna i undervisning och aktiviteter.

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder.

Mål

Vi på Tullbroskolan ska ständigt hävda allas lika värde och rättigheter samt visa i praktisk handling att olikheter ses som en tillgång på skolan och i undervisningen. Därför tillämpar vi ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen.

Uppföljning av detta arbete sker kontinuerligt i arbetslagen, på arbetsplatsträffar och i likabehandlingsgruppen.

Främjande rutiner på Tullbroskolan Organisationsnivå/skolnivå

- Vi har en värdegrundspedagog anställd på skolan som samordnande för likabehandlingsfrågor. Utvärderingen har visat på att det finns behov av samordning kring och tydligt avsatt tid till arbetet med likabehandling/värdegrundsfrågorna, för att arbetet ska vara effektivt.
- Likabehandlingsgruppen består av en pedagog från varje arbetslag, samt kurator, socialpedagog, värdegrundspedagog och rektor. Pedagogerna träffar elever i hemvisten och samtalar om stämningen bland elever och om kränkningar eller trakasserier förekommer. De medverkar på likabehandlingsmöten, samordnar och utvecklar det främjande och förebyggande arbetet på skolan. Värdegrundspedagogen ansvarar för att sammankalla och organisera likabehandlingsgruppens arbete. Ansvarig: alla i likabehandlingsgruppen, ansvariga mentorer och rektor
- Elevhälsoteamet träffas regelbundet och strukturerar arbetet kring elevhälsan. Ansvarig: rektor
- Ordningsregler och regler för iPads finns på skolan, dessa går vi igenom med eleverna och skickar sedan hem till vårdnadshavare för genomläsning och påskrift. Ansvarig: mentor

- Klassråd genomförs regelbundet i alla klasser. En representant från varje klass från åk7-9 utgör skolans elevråd som arbetar med skolövergripande frågor. Elevinflytande i olika former är en viktig faktor för upplevelsen av trygghet och trivsel, enligt elevintervjuer. Ansvarig: klassråd: mentor, elevrådet: Mikael G
- Överlämnanderutiner inför skolår 6.
- Fritidsledare och socialpedagog finns centralt placerad på skolan.

Grupp/klassnivå

- Vid starten av läsåret utbildas alla elever i år 6 i likabehandlingsfrågor. Detta för att från början skapa grupper där eleverna vet vad som är skolans vision i likabehandlingsarbete. De ska både i teori och i praktik förstå vilken värdegrund skolan har och känna trygghet i detta. Vid dessa tillfällen informerar vi också om nätetik och skolans regler runt detta och konsekvenser om man bryter dessa regler.
Ansvarig: värdegrundspedagog, kurator och mentor.
- Viktigt att läraren alltid bestämmer placering i klassrummet till exempel genom lottning eller utifrån elevernas behov och att läraren kontrollerar att placeringen följs. Detta gör att det blir lugnare i klassrummet och att ingen riskerar att sitta ensam eller bli bortvald. Ansvarig: undervisande lärare, mentor
- Diskrimineringsgrunderna med förklaring sitter väl synligt i alla klassrum.
Ansvarig: mentor
- Årets mål för likabehandlingsarbetet sitter väl synligt i alla klassrum.
Ansvarig: mentor
- Information i augusti-september till alla elever om årets likabehandlingsplan. Vi berättar om visionen, kartläggning, resultat, analys och vilket förebyggande arbete detta har lett fram till. Vi går också igenom diskrimineringsgrunderna och olika definitioner. Detta för att synliggöra och tydliggöra vilken skolmiljö de har rätt att gå i och skyldighet att bidra till.
Ansvarig: mentor vid behov med stöd av värdegrundspedagog
- Tillsammans med eleverna analyserar vi och diskuterar vilka fördomar och stereotypa föreställningar som kan förekomma i media eller läromedel utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.
Ansvarig: ämneslärare, vid behov med stöd av värdegrundspedagog

Individnivå

Tullbroskolan 6-9

- Mentorskap
- Utvecklingssamtal en gång per termin där frågor om trivsel och trygghet behandlas. Ansvar: mentor
- Skolsköterskan har hälsosamtal i skolår 6 och 8 med alla elever.
Ansvar: skolsköterska
- Kuratorer, skolsköterska och/eller värdegrundspedagog finns tillgängliga för eleverna varje dag. Ansvar: rektor

En gammal indian sa en dag till sitt barnbarn: "Två gamla vargar krigar inom oss alla. Den ena är rädsla och hat den andra vargen är kärlek och fred." "Vilken vinner?" frågade barnbarnet. Den gamle indianen svarade: " Den vi matar!"

meditationsguiden.COM | Gilla oss på Facebook för dagliga små tankeväckare!

Utvärdering och kartläggning på skolnivå läsår 2017-2018

Kartläggningsmetoder

Samtal, intervjuer och analys av likabehandlingsärende, Husmodellen och enkät.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har involverats genom intervjuer där vi ställt frågor om hur det är att vara elev på Tullbroskolan. Vi har frågat utifrån diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling. Vi har också frågat hur de upplevt att vi arbetat och vilket resultat vi fått utifrån de mål skolan har haft läsåret 16-17 i likabehandlingsplanen. Eleverna har också varit involverade genom den kommunövergripande enkäten för åk 8. Åk 6 har gjort Husmodellen, som är en beskrivning av vad eleverna upplever som trygga och otrygga platser eller situationer på Tullbroskolan. Kartläggningen visar på stor likhet mellan arbetslagen. Vi har därför i år valt att inte specificera de olika lagen var för sig utan sätter endast upp gemensamma mål för hela skolan läsåret 2017-2018.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Samtal i arbetslagen, likabehandlingsgruppen och på arbetslagsträffar.

Resultat och analys

Enligt enkät och intervjuer ser vi att de flesta elever på skolan upplever sig trygga och säger att det är en lugn skola med få kränkningar eller bråk. Trots detta har vi haft ett stort antal likabehandlingsärenden. Detta tolkar vi med att mycket som händer på skolan kommer till de vuxnas kännedom och skolan har ett aktivt fungerande likabehandlingsarbete som ger resultat. Husmodellen visar att merparten av eleverna säger att de är trygga överallt på skolan. De säger att det finns många vuxna i t.ex. caféet men önskar fler i hemvisterna. De platser som de nämner som otrygga är toaletterna, omklädningsrummen, cykel- och mopedparkeringen. Omklädningsrummen för att de är rädda att någon ska ta sig in som inte ska vara där men även att det är obehagligt att byta om inför andra. Toaletterna för att elever är rädda att bli instängda och att det kan vara folk utanför som bankar på dörren. Då dessa platser upplevs som otrygga generellt på skolan är det viktigt att vi tar en diskussion om hur vi tryggar upp

dessa platser och även involverar elevrådet i detta arbete.

Vi ser att eleverna visar en stor medvetenhet om vad diskriminering är och förståelse för allas lika värde. Flera elever lyfter fram att Tullbroskolan är bra för att det är en mångkulturell skola, att de vuxna på skolan bryr sig och arbetar för att skolan ska bli ännu bättre. De tycker dock att vi behöver arbeta mer för en ökad integration, de säger att elever ofta grupperar sig bl.a. utifrån etnicitet. Analysen av årets likabehandlingsärenden visar också på att det finns spänningar mellan olika grupperingar.

Även i år säger eleverna att de vill ha en lugnare miljö och bättre studiero både i klassrummet och skolan som helhet. De vill att vuxna på skolan är tydliga och konsekventa och att regler efterlevs. Elever lyfter även fram att det kan vara skräpigt i hemvisterna samt att det kan klottras på väggar och bänkar.

Likabehandlingsärenden som vi haft visar även detta år en mycket stor skillnad mellan pojkar och flickor. Markant flest ärenden har gällt pojkar där det framför allt har handlat om att de utsatt varandra för hot, våld och kränkningar. Trakasserier har främst handlat om kön och etnicitet. Spridningen på ärenden mellan de olika årskurserna har varit jämt fördelat.

Viktigt att vi ställer oss frågan varför likabehandlingsärendena även detta läsår i så hög omfattning handlat om pojkar och hot och våld. Varför har vi haft så få ärenden gällande flickor? Är det lugnare runt flickorna i år också eller är det så att pojkarnas bekymmer tagit över?

I förra årets plan var våra mål:

1. En lugn och trygg miljö på lektioner och på skolan

Det finns en önskan bland eleverna att man ska fortsätta arbeta för en lugnare miljö och bättre studiero. Eleverna vill ha tydliga vuxna som håller på regler och konsekvenser och att de följer upp tillsägelser så att de efterlevs. Flera tycker att det är bra att mobilerna inte får vara med på lektion men man säger att denna regel inte alltid följs. Elever uttrycker att de känner oro för att bli fotade eller filmade när det finns mobiler i klassrummen.

2. Arbeta för ökad integration på Tullbroskolan

Elever önskar ett aktivare arbete för att öka integrationen. Det framkommer både i intervjuer av elever och i analys av de likabehandlingsärenden som vi haft under året att det finns bekymmer och spänningar mellan olika grupper.

Särskolans utvärdering och kartläggning läsåret 2017-2018

Kartläggningsmetoder

Samtal, intervjuer och analys av likabehandlingsärende, trivselenkät och Husmodell.

Hur eleverna involverats i kartläggningen

Samtliga elever har under läsåret genomfört husmodellen, två enkäter ("Trivselenkät" och "Det här tycker jag om skolan"), samt muntliga trivselsamtal med glad och sur gubbe.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Samtal i arbetslagen, likabehandlingsgruppen och på arbetslagsträffar.

Resultat och analys

Husmodellen:

I de flesta utrymmen upplever eleverna sig trygga och att de trivs. Flera elever anser att det är hög ljudvolym i uppehållsrummet/caféet. En elev önskar att det alltid ska finnas personal i uppehållsrummet/caféet. Ett par elever tycker att det ibland är lite höga ljud i matsalen. Fyra elever upplever någon slags oro i omklädningsrummet, tre av dem anser att det tryggare när personalen finns på plats hela tiden. En elev tycker att duschen luktar illa. En annan elev har påpekat att det har varit skräpigt i duschen och att det förekommit bråk mellan elever på grundskolan. En elev tycker det är svårt med förflyttningar mellan lokalerna i skolan.

Enkät: "Det här tycker jag om skolan":

Enligt enkäten framgår det att eleverna tycker om att gå till skolan, att de får det stöd de behöver och att utbildningen är relevant utifrån deras kunskapsnivå. De anser att de tar ansvar över sin utbildning och skolgång. Miljön är okej och de får den arbetsro man behöver. En elev upplever att denne inte har någon nära relation till någon i klassen, men trivs ändå.

"Trivselenkät" och muntligt samtal:

Samtliga tycker sig vara en bra vän och klasskamrat. Alla anser att de får vara med och bestämma. Eleverna tycker att klassrådet är ett bra forum för att göra sin åsikt hörd. De anser att de har arbetsro och relevant undervisning. Eleverna tycker det är bra att det finns en likabehandlingsplan.

Mål och åtgärder för det förebyggande arbetet på Tullbroskolan år 2017-2018

1. En lugn och trygg miljö på lektioner och på skolan.

Åtgärder:

- Sträva efter goda relationer mellan elev-elev, elev-lärare/vuxen.
- Alla vuxna reagerar och agerar på kränkande språkbruk.
- Implementera skolans regler så att alla är väl förtrodda med dem.
- Elever och alla som arbetar på skolan har ett ansvar för att det är rent och snyggt i skolans lokaler. Om någon klottrar eller kastar saker på golvet säger man till. Ser man något klotter eller skräp tar man antingen och fixar till det själv eller kontaktar vaktmästare.
- Vi har gemensamma rutiner för hur lektioner startas och avslutas och i vilket skick klassrummen lämnas.
- Läraren ansvarar för och styr elevernas placering i klassrummet och gruppindelningar.
- Om eleverna bryter mot ordningsreglerna vidtas åtgärder.

2. Arbeta för ökad inkludering/ integration på Tullbroskolan

Åtgärder:

- Alla elever ska i möjligaste mål delta i klassundervisningen.
- Ta tillvara på de nyanländas erfarenheter i undervisningen.
- Viktigt att styra platser i klassrum och att styra gruppindelningar.
- Öka förståelsen för varandra genom att prata om kulturskillnader/likheter.
- Aktiviteter i caféet och på friluftsdagar som främjar integration.
- Studiehandledare ansvarar för att appen Pratstart fungerar
- Stående punkt på lagträffar, likabehandlingsgrupp och elevråd om hur inkludering/ integrationen på skolan fungerar.

Årets plan ska utvärderas senast 2018-06-30

Genom elevintervjuer

Analys av likabehandlingsärenden

Samtal i likabehandlingsgruppen.

Analys av Husmodellen som eleverna i år 6 kommer att göra under augusti-september.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är:

Rektorer och Värdegrundspedagog

En Mångfald - inte enfald

Rutiner för akuta situationer

Så snart någon ur personalen får kännedom om att en elev kan tänkas vara utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en annan elev eller av en vuxen på skolan, måste uppgifterna utredas. Utredningen av kränkande behandling/trakasserier skall dokumenteras på hänvisad blankett, dokumentationsmall-kränkande behandling/diskriminering/ trakasserier. Vissa kränkande handlingar kan behöva polisanmälas eller anmälas till sociala myndigheter. Rektor beslutar om anmälan ska ske direkt eller eventuellt senare under processens gång.

Utredning skall alltid ske med hänsyn till den utsatte och övriga inblandade. Om en elev upplevt sig utsatt bör information till vårdnadshavare ske snarast. Detta gäller även den eller de elever som utsatt. Det är viktigt att både den som blivit utsatt och den som utsatt någon får stöd av någon vuxen under hela processen. Skulle det vara så att en vårdnadshavare är med i samtal med elever är det viktigt att även den andre partens vårdnadshavare är med så det inte blir en maktobalans. Målet med detta arbete är alltid att behålla/få förtroendet för skolan och känna trygghet. Det är lika viktigt att få en elev som utsatt någon för kränkning att hitta nya sätt att förhålla sig och att förändra sitt beteende. För att detta mål ska nås kan det behövas åtgärder på individ-, grupp- och/eller organisationsnivå.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Vi arbetar för att ha goda och trygga relationer mellan lärare/vuxna och elever.
- Samtal /intervju med elever i hemvisten av mentor var femte vecka för att se om det förekommer trakasserier eller kränkande behandling.
- Personal på skolan uppmanas att vara i kaféet och på andra platser där eleverna vistas.
- Kuratorer och värdegrundspedagogen finns tillgängliga på skolan för samtal och arbetar för att eleverna ska få förtroende och tidigt komma med eventuella bekymmer.
- Elever och föräldrar uppmanas att ta kontakt med skolan om de får vetskap om att någon kan vara utsatt eller utsätter.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Alla som arbetar på skolan är tydliga med att kränkande handlingar eller trakasserier inte accepteras och säger till direkt när vi ser eller hör något sådant. Handlingsplan som finns beskriven på "gula lappen" ska tas i bruk snarast dock senast inom en vecka. (Gula lappen finns på nästa sida.)

Ansvarig är mentor, vid behov tas hjälp av värdegrundspedagogen. Rektor informeras, datum för detta skrivs på dokumentationsblanketten. Ärendet skickas till nämnden när det startas.

Så här gör vi om någon känner sig utsatt för någon form av kränkning:

diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling

1. Någon i personalen ser en kränkning eller blir kontaktad av någon som sett eller upplevt en kränkning.
2. Samtal med den som blivit utsatt och första bedömning om skolan ska gå vidare med ärendet. Om man bedömer att en kränkning eller trakasserier skett startar skolan ett ärende.
3. Dokumenteras på blankett: "Dokumentation vid likabehandlingsarbete" Samtal med de inblandade var för sig. Anteckna och bilaga anteckningarna.
4. Åtgärder (för de inblandade och ev. gruppen, skolan) beslutas och antecknas på blanketten. Föräldrar kontaktas av mentor. Information ges till andra berörda på skolan. Datum för uppföljning bestäms.
5. Uppföljning sker vid flera tillfällen. När kränkningen upphört avslutas ärendet. Dokumentationen diarieförs på exp. och sparas i 10 år. Arbetslaget får en kopia som sparas så länge eleven går på skolan. Om kränkningen inte upphört arbetas det vidare med ytterligare åtgärder. Vid behov ta hjälp av värdegrundspedagog eller elevhälsoteamet.
  - Vid kränkningar kan rådgivning och ev. anmälan till polis eller socialtjänst ske. Rektor är rådgivande men all personal har anmälningsplikt.
  - Om det är en kränkning från en vuxen till elev så lämnas ärendet till rektor som utreder och beslutar om lämpliga åtgärder. Rektor kontaktar föräldrar, följer upp och dokumenterar.
  - Alla ärenden rapporteras in till förvaltningen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Ärendet lämnas till rektor, som utreder och beslutar om lämplig åtgärd. Rektor kontaktar elevens föräldrar. Rektor följer upp ärendet. Dokumenteras på samma sätt som likabehandlingsärende mellan elever men rapporteras inte till förvaltningen.

Vid kännedom om eller misstanke om kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering mellan rektor – elev arbetar vi enligt följande:

Om någon får kännedom om att rektor utsatt någon för kränkande handling, kontaktas verksamhetschefen.

Vid kännedom om eller misstanke om kränkande behandling eller trakasserier elev - personal arbetar vi enligt arbetsmiljölagen och inte under de lagar som styr utformandet av Likabehandlingsplanen. Rektor kan upplysa om arbetsgång vid förekommande fall.

Rutiner för uppföljning

Uppföljningssamtal med berörda sker inom två veckor. Om kränkningen/trakasserier inte upphört tas ärendet vidare för diskussion om lämpliga åtgärder till likabehandlingsgruppen, värdegrundspedagogen, elevhälsan eller till rektor. Om så behövs upprättas åtgärdsprogram som följs upp enligt skolans rutiner.

Rutiner för dokumentation

Alla ärenden som kommer till personalens kännedom ska dokumenteras på blankett "Dokumentation vid likabehandlingsarbete". Samtal bilagas till ärendet. När ärendet anses avslutat diarieförs det på expeditionen och sparas i 10 år. Ett exemplar för de berörda eleverna finns i arbetslagets hos ansvarig lärare och sparas så länge eleven finns på skolan. Vid behov tar man hjälp av värdegrundspedagogen.

Del 1: Anmälan

Enligt 6 kap 10 § Skollagen, 2 kap 7 § diskrimineringslagen är personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. Förskolechefen eller rektorn är därefter skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Händelseinformation

Förskola/skola Tullbroskolan	Ansvarig förskolechef/rektor
Datum då händelsen kommit till förskolans/skolans kännedom	Datum då händelsen anmäls till förskolechef/rektor
Utredarens/ansvarig lärares namn och titel	

Namn, personnummer samt klass på barn/elever/personal som är inblandade i händelsen

Bedömning av händelsen

- Kränkande behandling
- Diskriminering
- Trakasserier
- Sexuella trakasserier

Våld/ hot har förekommit

Kontakt har tagits med polisen

Om *diskriminering* eller *trakasserier*, välj grund:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Funktionsnedsättning/bristande tillgänglighet
- Religion/annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Könsoverskridande identitet/uttryck
- Ålder

Kontakt har tagits med socialtjänsten

Beskrivning av händelsen

Beskriv händelsen kortfattat. Komplettera när ytterligare uppgifter tillkommer utredningen.

Samtal med inblandade elever/vårdnadshavare (bilägg ev. samtalsanteckningar)

Datum	Namn på elev/vårdnadshavare	Bilaga nr

Åtgärder, vem som ansvarar samt datum för uppföljning

Del 2: Uppföljning/utvärdering av åtgärder

Beskriv om åtgärderna utförts och om målen uppnåtts

Beslut med anledning av utredningen

Ex. kränkningar har upphört och utredningen avslutas eller beslut om nya åtgärder/handlingsplan

[Skriv här]

Utredningen avslutad vid följande datum
Rektors underskrift

Ansvarsförhållande

- Den personal som får kännedom om en händelse kontaktar mentor som gör en bedömning om ett likabehandlingsärende ska upprättas.
- Om mentor bedömer att det skett en kränkning/trakasseri och ett likabehandlingsärende ska upprättas kontaktas värdegrundspedagogen som skriver detta. Det är mentors ansvar att bedöma om ett ärende ska startas.
- Mentor till berörda elever ansvarar för att vårdnadshavare får information.
- De personer som enligt ärendet ska genomföra åtgärder ansvarar för att detta sker.
- Rapport till förvaltningen sker av alla påbörjade likabehandlingsärenden varje vecka, ansvarig: värdegrundspedagog.

Om du som förälder har fått reda på att någon blivit kränkt eller trakasserad är det viktigt att du berättar detta för oss på skolan så att vi får en möjlighet att se till att det inte händer igen. Om vi får information om att en elev eller ett barn har blivit kränkt eller trakasserad ska vi göra en omedelbar utredning för att få reda på vad som hänt och sätta in lämpliga åtgärder för att förhindra att det sker igen.

Steg 1

I första hand ska du vända dig till mentor eller annan personal som arbetar i den verksamhet där kränkningen eller trakasserierna skett. Är det en vuxen som kränkt eller diskriminerat en elev eller ett barn ska du vända dig direkt till personens chef som är rektorn. Det finns personal på skolan som inte har rektor som chef t.ex. kök och städ samt expeditionspersonal, men man skall vända sig till rektor som för frågan vidare.

Steg 2

Om du inte tycker att du får hjälp av dem du frågat i första hand eller om du anser att problemet är allvarligt kan du lämna din synpunkt till rektor eller värdegrundspedagog.

Steg 3

Om du inte är nöjd med rektors, värdegrundspedagogs svar eller åtgärder kan du vända dig vidare till verksamhetschef för grundskola. Deras uppgifter kan du hitta på kommunens hemsida eller så ringer du till kommunens växel 0346-88 60 00. Du kan också framföra ditt ärende via barn- och utbildningsnämndens centrala e-post så kommer de att vidarebefordra ärendet till rätt person och ringa upp dig: barn.utbildning@falkenberg.se .

Steg 4

Om du inte anser att du fått ett tillfredsställande svar eller inte är nöjd med de åtgärder du önskar av barn- och utbildningsförvaltningen så kan du vända dig till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet med din synpunkt. Du hittar information om hur du gör en anmälan på: www.skolinspektionen.se.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier.

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via Snapchat av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på Facebook. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsidentitet eller könsuttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället

för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]

- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföstd av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål.[diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]

- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsvariation

Med funktionsvariation menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam. James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta.
[trakasserier]

Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]